

BYGGÐASTOFNUN

Byggðastofnun

Ársreikningur 2020

Sauðarmýri 2
550 Sauðárkrókur

Kt. 450679-0389

Efnisyfirlit

Skýrsla stjórnar Byggðastofnunar og forstjóra.....	1
Áritun óháðs endurskoðanda.....	6
Rekstrarreikningur.....	10
Efnahagsreikningur.....	11
Sjóðstreymi.....	12
Skýringar.....	13

Skýrsla stjórnar Byggðastofnunar og forstjóra

Hlutverk

Um stofnunina gilda lög um Byggðastofnun nr. 106/1999 og reglugerð nr. 347/2000. Hlutverk Byggðastofnunar er að efla byggð og atvinnulíf með sérstakri áherslu á jöfnun tækifæra allra landsmanna til atvinnu og búsetu. Í samræmi við hlutverk sitt undirbýr, skipuleggur og fjármagnar stofnunin verkefni og veitir lán með það að markmiði að treysta byggð, efla atvinnu og stuðla að nýsköpun í atvinnulífi. Stofnunin skipuleggur og vinnur að atvinnuráðgjöf í samstarfi við atvinnuþróunarfélög, sveitarfélög og aðra haghafa. Byggðastofnun fylgist með þróun byggðar í landinu, m.a. með gagnasöfnun og rannsóknum. Stofnunin getur gert eða látið gera áætlanir um þróun byggðar og atvinnulífs í þeim tilgangi að treysta búsetu og atvinnu í byggðum landsins.

Rekstur árið 2020

Samkvæmt rekstrarreikningi nam tap af rekstri stofnunarinnar 61,8 milljónum króna á árinu en til samanburðar var 95,4 milljóna króna hagnaður á árinu 2019. Eigið fé í lok desember 2020 samkvæmt efnahagsreikningi var 3.154 milljónir króna. Eiginfjárlutfall samkvæmt lögum um fjármálafyrirtæki var 19,12% en var 19,25% í lok árs 2019.

Efnahagur stofnunarinnar nam í lok desember 2020, 20.285 milljónum króna og hefur hækkað um 3.809 milljónir króna frá árslokum 2019. Stærsti einstaki liðurinn á eignahlið efnahagsreiknings eru útlán til viðskiptavina og námu þau 16.835 milljónum króna og höfðu hækkað um 2.985 milljónir króna frá byrjun árs. Handbært fé í lok desember 2020 nam 1.165 milljónum króna, en var 475 milljónir króna í árslok 2019. Lántökur og skuldabréfaútgáfur námu 16.789 milljónum króna og höfðu hækkað um 3.774 milljónir króna á árinu. Ný útlán á árinu námu 3.369 milljónum króna á móti 2.685 milljónum króna á árinu 2019.

Samkvæmt 84. gr. laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki skal eiginfjárgrunnur í heild nema að lágmarki 8% af áhættugrunni, en í lok desember 2020 var eiginfjárlutfall stofnunarinnar eins og að ofan greinir 19,12%. Fjármálaeftirlit Seðlabanka Íslands (Sí) hefur ákveðið í samræmi við heimildir sínar, samkvæmt 1. og 2. mgr. 86. gr. d laga um fjármálafyrirtæki, sveiflujöfnunarauka fyrir stofnunina auk verndunarauka skv. 86 gr. e sömu laga. Samanlögð krafa um eiginfjárauka er 2,50%. Skv. ákvörðun Sí skal Byggðastofnun viðhalda 2,5% verndunarauka frá og með 19. mars 2020. Samanlögð eiginfjárkrafa verður því frá þeim tíma 10,50%

Frá og með 1. janúar 2020 gilda á Íslandi ákvæði 501. gr. reglugerðar (ESB) nr. 575/2013, sem kveður á um svonefndan afslátt vegna áhættuskuldbindinga lítilla og meðalstórra fyrirtækja (e. SME factor), sbr. 3. mgr. 92. gr. reglugerðar nr. 233/2017. Án afsláttarins hefði eiginfjárlutfallið verið 16,98%

Í byrjun janúar 2019 óskaði Framkvæmdasýsla ríkisins fyrir hönd Byggðastofnunar eftir tilboðum í byggingu á nýrri skrifstofubyggingu fyrir stofnunina að Sauðármýri 2 á Sauðárkróki. Framkvæmdum er nú lokið og flutti stofnunin inn í húsið í júlí 2020. Lokauppgjör frá Framkvæmdasýslu ríkisins liggur ekki fyrir á þessu stigi.

Á fundi stjórnar 22. maí 2020 samþykkti hún reglur um fjárstýringu Byggðastofnunar þar sem kveðið er á um stefnu og heimildir í fjárstýringu stofnunarinnar.

Samþykkt var á fundi stjórnar 22. maí 2020 að heimila forstjóra að skrifa undir samning um aðild Byggðastofnunar að ábyrgðakerfi Evrópska fjárfestingabankans (EIF), eða svokölluðu COSME verkefni. COSME hefur það hlutverk að auka aðgengi að lánsfé til aðila innan Evrópusambandsins og EES sem með einum eða öðrum hætti standa höllum fæti og eiga erfitt um vik með að nálgast fjármagn á opnum markaði. Þetta er gert í formi ábyrgða til lánveitenda sem þar með draga úr áhættu þeirra við lánveitingar til þessara aðila.

Á sama fundi voru samþykkti nýir lánaflakkar og breytingar á lánaflakki vegna lána sem veitt verða innan ábyrgðarkerfis EIF.

Áhrif COVID-19 á rekstur og efnahag Byggðastofnunar

Áhrif COVID-19 á rekstur Byggðastofnunar hafa að mestu komið fram í fjölda beiðna um frestun afborgana af lánnum viðskiptavina hennar. Stofnunin var þátttakandi í samkomulagi viðskiptabanka, lánastofnana og lífeyrissjóða um tímabundna greiðslufresti á lánnum fyrirtækja vegna heimsfaraldurs COVID-19 og gildi það til 30. september 2020. Það fól í sér að greiðslufrestir vegna áhrifa COVID-19 yrðu veittir til áramóta að hámarki. Stofnunin hefur þó gengið mun lengra í skilmálabreytingum en efni samkomulagsins kveður á um.

Skýrsla stjórnar Byggðastofnunar og forstjóra

Á árinu 2020 voru skráðar 160 beiðnir um greiðslufresti vegna áhrifa COVID-19. Kemur langmestur fjöldi þeirra frá aðilum í ferðaþjónustu og öðrum þjónustuaðilum. Ljóst er að áhrifin eru enn að koma fram og munu áfram hafa áhrif á sjóðstreymi stofnunarinnar. Stjórnvöld og Seðlabankinn hafa komið fram með fjölmargar aðgerðir til að vinna gegn neikvæðum efnahagslegum áhrifum faraldursins en mikil óvissa er enn um þróun faraldursins og hvenær verður endanlega hægt að létta af öllum takmörkunum sem til komnar eru vegna hans. Nánar er fjallað um þetta í skýringu 21.

Stjórnarhættir

Málefni byggðamála, og þar á meðal Byggðastofnunar heyra undir samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytið.

Skv. 3. gr. laga um Byggðastofnun skipar ráðherra á ársfundi sjö menn í stjórn Byggðastofnunar til eins árs í senn og sjö menn til vara. Á ársfundi stofnunarinnar 16. apríl 2020 skipaði samgöngu- og sveitarstjórnarráðherra nýja stjórn sem sitja skal fram að næsta ársfundi en þó ekki lengur en til 1. júlí 2021. Í stjórnina voru skipuð Magnús Björn Jónsson stjórnarformaður, Halldóra Kristín Hauksdóttir varaformaður, Gunnar Þorgeirsson, Karl Björnsson, María Hjálmarsdóttir, Sigríður Jóhannesdóttir og Unnar Hermannsson. Á sama tíma voru sjö varamenn skipaðir, þau Bergur Elías Ágústsson, Herdís Þórðardóttir, Þórey Edda Elísdóttir, Lilja Björg Ágústsdóttir, Anna Guðrún Björnsdóttir, Friðjón Einarsson og Heiðbrá Ólafsdóttir. Þann 11. ágúst 2020 sagði Unnar Hermannsson sig frá setu í stjórn og tók Heiðbrá Ólafsdóttir sæti hans. Ráðherra skipar formann og varaformann og ákveður þóknun stjórnar. Fjármálaeftirlit SÍ metur hæfi stjórnarmanna skv. 52. gr. laga um fjármálafyrirtæki.

Á árinu 2020 hélt stjórn Byggðastofnunar 15 stjórnarfundir. Fundir eru almennt haldnir á skrifstofu stofnunarinnar á Sauðárkróki, en vegna áhrifa COVID-19 hélt stjórn fleiri fundi og voru flestir fundirnir fjarfundir. Eru fundargerðir stjórnar birtar á heimasíðu stofnunarinnar.

Á fundi stjórnar í maí 2020 samþykkti stjórn Byggðastofnunar stjórnarháttaryfirlýsingu Byggðastofnunar og er hún birt á heimasíðu stofnunarinnar byggðastofnun.is.

Í 4. gr. laga um Byggðastofnun er nánar kveðið á um verkefni stjórnar. Stjórn hefur sett sér reglur um störf sín og voru þær síðast endurskoðaðar 26. febrúar 2020.

Stjórn Byggðastofnunar leitast við að viðhalda góðum stjórnunarháttum og hefur sett sér reglur um störf stjórnar auk siðareglna fyrir starfsfólk og stjórn. Þá hafa verið settar starfsreglur fyrir endurskoðunarnefnd og stjórn hefur skilgreint hlutverk regluvarðar. Hjá stofnuninni starfar lánanefnd sem fjallar um allar lánsúmsóknir, sölu fullnustueigna auk þess að gera tillögu til stjórnar um sölu hlutabréfa og afgreiðslu lánamála yfir sínum heimildamörkum. Þá eru til staðar hjá stofnuninni aflamarksnefnd, áhættumatsnefnd, og öryggisnefnd sem settar hafa verið verklagsreglur um. Verklagsreglur um útlánastarfsemi, fjármála- og eignauskýslu hafa verið uppfærðar reglulega og í þeim er m.a. kveðið á um heimildir lánanefndar. Voru reglurnar síðast uppfærðar og samþykktar af stjórn á fundi hennar 19. febrúar 2021.

Í umboði stjórnar starfar endurskoðunarnefnd sem hefur lögbundið eftirlitshlutverk með endurskoðun stofnunarinnar. Endurskoðunarnefnd skal aðstoða stjórn við að uppfylla skyldur sínar með því að starfa sem óháður og hlutlægur aðili sem hefur eftirlit með reikningsskilafæri stofnunarinnar og innra eftirliti hennar ásamt störfum ytri og innri endurskoðenda stofnunarinnar eins og nánar er tilgreint í verklagsreglum hennar og í samræmi við 108. gr. b. laga nr. 3/2006 um ársreikninga. Stjórn Byggðastofnunar staðfesti nýjar reglur um störf endurskoðunarnefndar Byggðastofnunar á fundi 22. maí 2020.

Stjórn ber ábyrgð á skipun endurskoðunarnefndar og skal nefndin svara beint til stjórnar. Hún skal skipuð þremur aðilum eigi síðar en mánuði eftir aðalfund. Nefndarmenn skulu vera óháðir endurskoðanda eða endurskoðendum Byggðastofnunar og meirihluti nefndarmanna skal jafnframt vera óháður Byggðastofnun. Á fundi stjórnar 22. maí 2020 voru Ragna Hjartardóttir, Sigríður Jóhannesdóttir og Kristbjörg Kristbergsdóttir skipuð í endurskoðunarnefnd Byggðastofnunar til eins árs og Halldóra Kristín Hauksdóttir til vara.

Stjórn skipar regluvörð samkvæmt erindisbréfi og kemur regluvörður að lágmarki einu sinni á ári fyrir stjórn og kynnir skýrslu um þau málefni sem undir starfssvið hans heyra. Þá hefur stjórn einnig skipað persónuverndarfulltrúa skv. erindisbréfi.

Skýrsla stjórnar Byggðastofnunar og forstjóra

Ríkisendurskoðun ber ábyrgð á endurskoðun Byggðastofnunar skv. 4. gr. laga um Ríkisendurskoðun og endurskoðun ríkisreikninga nr. 46/2016. Ríkisendurskoðun fól PricewaterhouseCoopers ehf. í kjölfar útboðs að sjá um endurskoðun á ársreikningi Byggðastofnunar í umboði sínu rekstrarárin 2018-2024.

Byggðastofnun er undanþegin rekstri á innri endurskoðunardeild skv. ákvörðun Fjármálaeftirlitsins frá árinu 2012. Árið 2016, í kjölfar útboðs, samdi Byggðastofnun við KPMG um að sjá um innri endurskoðun Byggðastofnunar á árunum 2016-2020. Þann 10. desember 2020 samþykkti stjórn að framlengja samninginn við KPMG til ársins 2025.

Verkefni forstjóra eru nánar tilgreind í 5. gr. laga um Byggðastofnun og í erindisbréfi ráðherra.

Stofnunin skiptist í fjögur svið, fyrirtækjasvið, lögræðisvið, rekstrarsvið og þróunarsvið. Fjöldi starfsmanna í lok árs var 25 í jafn mörgum stöðugildum.

Áhættustýring

Skv. niðurstöðu Fjármálaeftirlitsins frá árinu 2015 er Byggðastofnun undanþegin starfrækslu áhættunefndar sbr. 5 mgr. 78 gr. laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki. Vegna þessarar undanþágu þá hvíla starfsskyldur áhættunefndar sem mælt er fyrir um á stjórn Byggðastofnunar.

Á árinu 2015 var í fyrsta skipti staðfest áhættustefna af stjórn Byggðastofnunar og er hún endurskoðuð árlega, nú síðast í október 2020, en stjórn Byggðastofnunar ber ábyrgð á áhættustýringu stofnunarinnar. Skv. 11. gr. laga um Byggðastofnun skal fjárhagslegt markmið lánastarfsemi stofnunarinnar vera að varðveita eigið fé að raungildi og takmarkar það áhættuvilja hennar, en stjórn stofnunarinnar ákveður viðunandi áhættu. Fjórum sinnum á ári fær stjórn stofnunarinnar upplýsingar um stöðu helstu áhættuþátta og framkvæmd áhættustýringar.

Áhættustýring og virkt innra eftirlit er ein af meginstöðum ábyrgs reksturs stofnunarinnar. Byggðastofnun hefur skilgreint helstu áhættuþætti í rekstri sínum. Þeir eru útlánaáhætta, samþjöppunaráhætta, markaðsáhætta, gengisáhætta, vaxtaáhætta, uppgreiðsluáhætta, verðbólguáhætta, lausafjáraáhætta, útstreymisáhætta, seljanleikaáhætta, rekstraráhætta, upplýsingatækniáhætta, pólitísk og lagaleg áhætta, orðsporsáhætta og starfsmannaáhætta.

Virkt innra eftirlit er hjá stofnuninni og hafa flestir ferlar verið skráðir. Þessir ferlar og áhættuþættir eru metnir reglulega. Hafa úttektir sýnt fram á að skilgreindar eftirlitsaðgerðir eru virkar.

Í samræmi við 17. grein laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki hefur verið skipaður sérstakur umsjónarmaður áhættustýringar hjá Byggðastofnun og gilda um störf hans reglur um umsjónarmann áhættustýringar sem samþykktar voru af stjórn í janúar 2017. Hefur umsjónarmaður áhættustýringar beinan og milliliðalausan aðgang að stjórn Byggðastofnunar og flytur skýrslu um þau málefni sem undir starfssvið hans heyra einu sinni á ári auk þess að leggja fyrir stjórn ársfjórðungslega áhættuskýrslu.

Fjármögnun

Á árinu 2020 var gengið frá lántökum hjá Endurlánum ríkissjóðs upp á 5.295 milljónir króna. Voru þetta lán í krónum, evrum og japönskum jenum með 5-15 ára lánstíma. Nánar er fjallað um lántökur í skýringu 17 í ársreikningnum. Var lántakan byggð á lántökuheimild fjárlaga 2019 og 2020. Voru lántökur að hluta til nýttar til uppgreiðslu óhagstæðra lána hjá Dexia Credit Local en aðallega til að fjármagna ný útlán. Í fjárlögum ársins 2021 hefur Byggðastofnun 3.000 m.kr. lántökuheimild.

Ófjárhagsleg upplýsingagjöf samkvæmt 66. gr. d laga nr. 3/2006 um ársreikninga

Byggðastofnun telst til eininga tengdum almannahagsmunum eins og hugtakið er skilgreint í lögum um ársreikninga nr. 3/2006, með síðari breytingum. Meginhlutverk stofnunarinnar er að tryggja lánsframboð á byggðalega viðkvæmum svæðum.

Skýrsla stjórnar Byggðastofnunar og forstjóra

Stjórn Byggðastofnunar hefur sett sér starfsreglur þar sem m.a. er kveðið á um að stjórnarformanni í Byggðastofnun sé óheimilt að taka að sér önnur störf fyrir stofnunina en þau sem teljast eðlilegur hluti starfa hans sem stjórnarformanns. Stjórnarmaður skal ekki taka þátt í meðferð máls er varðar viðskipti hans sjálfs, fyrirtækis sem hann á virkan eignarhlut í, situr í stjórn, er í forsvari fyrir, er starfsmaður við eða á verulegra hagsmuna að gæta í eða telst að öðru leyti innherji í, svo og varðandi samkeppnisaðila slíkra fyrirtækja. Sama gildir um þátttöku í meðferð máls sem tengist aðila sem er venslaður stjórnarmanni persónulega eða fjárhagslega. Aðalmenn og varamenn í stjórn Byggðastofnunar, eða fyrirtæki sem þeir eiga eða eru í forsvari fyrir, skulu ekki sækja um lán og/eða styrki hjá stofnuninni. Öll önnur viðskiptaerindi stjórnarmanna og/eða varamanna, og fyrirtækja sem þeir kunna að eiga eða vera í forsvari fyrir skulu lögð fyrir stjórn Byggðastofnunar.

Stjórn Byggðastofnunar hefur einnig sett siðareglur sem gilda um stjórn og starfsmenn. Siðareglur minna starfsmenn og stjórn Byggðastofnunar og aðra þá sem starfa í umboði hennar á víðtækar og strangar siðferðiskröfur sem gerðar eru til þeirra og stuðla þannig að því að efla það traust og þann trúverðuleika sem stofnuninni er nauðsynlegt að hafa.

Byggðastofnun fylgir lögum, reglum og samningum sem snerta jafnréttismál og gilda á hverjum tíma. Byggðastofnun er vinnustaður þar sem konur og karlar eru metin á eigin forsendum, hafa jafna möguleika og sömu réttindi í starfi og til starfsframa. Jafnréttisáætlun Byggðastofnunar er ætlað að stuðla að jöfnum rétti og stöðu kynjanna innan stofnunarinnar og samþættingu kynja- og jafnréttissjónarmiða í starfi og stefnumótun Byggðastofnunar. Jafnréttisáætlun Byggðastofnunar nær til allrar starfsemi Byggðastofnunar.

Árið 2020 veitti Jafnréttisstofa Byggðastofnun heimild til að nota jafnlaunamerkið árin 2020-2023. Í því fólst staðfesting á að Byggðastofnun hafi fengið vottun á jafnlaunakerfi sínu samkvæmt jafnlaunastaðli ÍST 85:2012 og uppfyllti öll skilyrði staðalsins. Með því er staðfest að launaákvæðanir séu kerfisbundnar, að fyrir hendi sé jafnlaunakerfi samkvæmt kröfum jafnlaunastaðals og að reglubundið er fylgst með því hjá stofnuninni að starfsfólk sem vinnur sömu eða jafnverðmæt störf hafi sambærileg laun óháð kynferði.

Byggðastofnun hefur sjálfbæra þróun og vernd umhverfisins að leiðarljósi í öllu sínu starfi. Á þann hátt leggur Byggðastofnun sitt af mörkum til að mæta þörfum samtímans án þess að draga úr möguleikum komandi kynslóða til þess að mæta þörfum sínum. Umhverfis- og samfélagsstefna og framkvæmd hennar er liður í daglegu starfi Byggðastofnunar til að draga úr álagi á umhverfið, auka gæði og vekja áhuga á innra umhverfisstarfi og samfélagslegri ábyrgð. Stefnan tekur til allrar starfsemi Byggðastofnunar.

Byggðastofnun tekur þátt í verkefninu Græn skref í ríkisrekstri og hefur sett sér markmið um að uppfylla öll fimm skrefin fyrir 1. júní 2021 eins og krafa er gerð um í Loftlagsstefnu Stjórnarráðsins.

Atburðir eftir lok reikningsskilatímabils

Í febrúar 2021 dró stofnunin á 500 m.kr. eftirstöðvar á lánasamþykkt hjá Endurlánum ríkissjóðs frá 2020. Gert er ráð fyrir að stofnunin fjármagni lánveitingar ársins á árinu 2021 hjá Endurlánum ríkissjóðs.

Framtíðarhorfur

Í október 2020 setti samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytið inn á samráðsgátt stjórnvalda drög að frumvarpi til laga um breytingar á ýmsum lögum vegna póstmála (flutningur póstmála frá Póst- og fjarskiptastofnun (PFS) til Byggðastofnunar). Frumvarpið er hluti af heildaryfirferð á lagaumhverfi Póst- og fjarskiptastofnunar og var það lagt fram á Alþingi í febrúar 2021 samhliða frumvarpi til nýrra heildarlaga um Fjarskiptastofnun. Tilgangur frumvarpsins, sem samið var í samvinnu við PFS og Byggðastofnun, er að mæla fyrir um lagabreytingar sem nauðsynlegar eru til að færa stjórnsýslu og eftirlit með póstpjónustu frá PFS til Byggðastofnunar. Markmiðið er að Byggðastofnun hafi nokkurn veginn sömu heimildir og skyldur og PFS fyrir tilfærsluna og að áfram verði tryggð hagkvæm, skilvirk og áreiðanleg póstpjónustu um land allt og til og frá landinu.

Frumvarpið er nú í meðförum Alþingis. Verði frumvarpið samþykkt eins og það var lagt fram á Alþingi mun þessi breyting fela í sér fjölgun starfa á skrifstofu stofnunarinnar. Gert er ráð fyrir að rekstrargjald sem póstrekendur greiði Byggðastofnun og framlög á fjárlögum standi undir þessu verkefni.

Skýrsla stjórnar Byggðastofnunar og forstjóra

Eiginfjárstaða stofnunarinnar er sterk og gefur henni færi á að vera öflugur bakhjarl fyrirtækja í landsbyggðunum. Ljóst er þó að þar sem efnahagsreikningur stofnunarinnar hefur stækkað ört á undanförunum árum í samræmi við aukna eftirspurn eftir útlánunum hennar getur komið til þess að ríkissjóður þurfi á næstu misserum að leggja stofnuninni til aukið eigið fé svo hún geti uppfyllt eiginfjárkröfur Sí og áfram sinnt mikilvægu hlutverki sínu í landsbyggðunum.

Yfirlýsing stjórnar og forstjóra

Ársreikningurinn er gerður í samræmi við lög um ársreikninga og reglur um reikningskil lánastofnana.

Samkvæmt bestu vitneskju er það álit okkar að ársreikningurinn gefi glögga mynd af rekstri Byggðastofnunar á árinu 2020, eignum, skuldum og fjárhagsstöðu 31. desember 2020 og breytingu á handbæru fé á árinu.

Jafnframt er það álit okkar að ársreikningurinn og skýrsla stjórnar og forstjóra geymi glögg yfirlit um þróun og árangur í rekstri stofnunarinnar, stöðu hennar og lýsi helstu áhættuþáttum og óvissu sem stofnunin býr við.

Stjórn Byggðastofnunar og forstjóri hafa fjallað um ársreikninginn fyrir árið 2020 og staðfesta hann með undirritun sinni.

Sauðárkróki 25. mars 2021

Magnús B. Jónsson formaður

Gunnar Þorgeirsson

Halldóra K. Hauksdóttir

Heiðbrá Ólafsdóttir

Karl Björnsson

María Hjálmarsdóttir

Sigríður Jóhannesdóttir

Aðalsteinn Þorsteinsson, forstjóri

Áritun óháðs endurskoðanda

Til stjórnar og forstjóra Byggðastofnunar

Álit

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi ársreikning Byggðastofnunar fyrir árið 2020, að undanskilinni skýrslu stjórnar og forstjóra.

Það er álit okkar að ársreikningurinn gefi glögga mynd af afkomu stofnunarinnar á árinu 2020, efnahag hennar 31. desember 2020 og breytingu á handbæru fé á árinu 2020, í samræmi við lög um ársreikninga og settar reikningskilareglur.

Álit okkar er í samræmi við skýrslu okkar til endurskoðunarnefndar.

Ársreikningurinn innifelur

- Skýrslu stjórnar og forstjóra,
- Rekstrarreikning fyrir árið 2020.
- Efnahagsreikning þann 31. desember 2020.
- Sjóðstreymi fyrir árið 2020.
- Skýringar, sem innifela helstu reikningskilaaðferðir og aðrar skýringar.

Skýrsla stjórnar og forstjóra er undanskilin endurskoðun, sbr. kafla um aðrar upplýsingar.

Grundvöllur álits

Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla. Ábyrgð okkar samkvæmt stöðlunum er nánar útskýrð í kaflanum um ábyrgð endurskoðanda.

Óhæði

Við erum óháð stofnuninni samkvæmt ákvæðum laga um endurskoðendur og endurskoðun og siðareglna sem gilda um endurskoðendur á Íslandi og varða endurskoðun okkar á ársreikningi stofnunarinnar. Við uppfyllum jafnframt aðrar kröfur um starf okkar sem endurskoðendur í samræmi við ákvæði siðareglna.

Samkvæmt okkar bestu vissu, lýsum við yfir að önnur þjónusta sem við höfum veitt stofnuninni er í samræmi við ákvæði íslenskra laga og reglna og að við höfum ekki veitt þjónustu sem óheimilt er að veita samkvæmt ákvæðum 5.1. gr. Evrópureglugerðar nr. 537/2014.

Gerð er grein fyrir annarri þjónustu sem við höfum veitt stofnuninni, á árinu 1. janúar til 31. desember 2020, í skýringu nr. 5.

Við teljum að við endurskoðunina höfum við aflað nægilegra og viðeigandi gagna til að byggja álit okkar á.

Lykilatriði endurskoðunarinnar

Lykilatriði endurskoðunarinnar eru þau atriði sem að okkar faglega mati höfðu mesta þýðingu í endurskoðun okkar á ársreikningi stofnunarinnar árið 2020. Sem hluti af endurskoðun okkar á ársreikningnum voru þessi lykilatriði skoðuð sérstaklega. Við látum ekki í ljós sérstakt álit varðandi þessi lykilatriði, einungis er látið í ljós álit á ársreikningnum í heild.

Áritun óháðs endurskoðanda

Lykilatriði endurskoðunarinnar

Endurskoðunaraðgerðir

Mat á útlánum

Sjá nánar skýringar nr. 10 "Útlán til viðskiptavina" og nr. 13 "Afskriftarreikningur".

Áhersla í endurskoðun okkar var á mat útlána þar sem útlán nema um 16.835 milljónum króna eða 83% af heildareignum stofnunarinnar. Afskriftarreikningur útlána nemur 1.373 milljónum króna eða 7,54% af heildarútlánum stofnunarinnar. Vegna umfangs matskenndra þátta við útreikning á afskriftarreikningi er þessi liður lykilatriði í endurskoðun okkar.

Útlán stofnunarinnar eru upphaflega metin á gangvirði sem er lánsfjárhæðin, auk alls kostnaðar vegna viðskiptanna. Útlán eru síðan metin á afskrifuðu kostnaðarverði. Áfallnir vextir og verðbætur eru taldir með í bókfærðu virði lána.

Aðrar upplýsingar, þ.m.t. skýrsla stjórnar og forstjóra

Stjórn og forstjóri bera ábyrgð á öðrum upplýsingum. Aðrar upplýsingar eru skýrsla stjórnar og forstjóra, sem lá fyrir við áritun okkar.

Aðrar upplýsingar eru jafnframt ársskýrsla Byggðastofnunar. Ársskýrsla liggur ekki fyrir við áritun okkar á ársreikninginn en við búumst við að fá hana afhenta til yfirferðar áður en hún verður gefin út.

Álit okkar á ársreikningnum nær ekki til annarra upplýsinga, þ.m.t. skýrslu stjórnar og forstjóra og við staðfestum þær ekki á neinn hátt.

Í tengslum við endurskoðun okkar á ársreikningi stofnunarinnar ber okkur að yfirfara aðrar upplýsingar, sem tilgreindar eru hér að ofan, þegar þær liggja fyrir og meta hvort þær eru í verulegu ósamræmi við ársreikninginn eða skilning sem við höfum aflað við endurskoðunina eða ef svo virðist að verulegar rangfærslur séu í þeim. Ef við, á grundvelli vinnu okkar, ályktum að verulegar rangfærslur séu í öðrum upplýsingum ber okkur að skýra frá því.

Hvað varðar skýrslu stjórnar og forstjóra höfum við, í samræmi við ákvæði 104. gr. laga um ársreikninga nr. 3/2006, yfirfarið að skýrsla stjórnar og forstjóra hafi að geyma þær upplýsingar sem þar ber að veita í samræmi við lög um ársreikninga komi þær ekki fram annars staðar í ársreikningnum.

Ábyrgð stjórnar og forstjóra á ársreikningnum

Stjórn og forstjóri eru ábyrg fyrir gerð og framsetningu ársreikningsins í samræmi við lög um ársreikninga og settar reikningsskilareglur. Stjórn og forstjóri eru einnig ábyrg fyrir því innra eftirliti sem nauðsynlegt er að sé til staðar varðandi gerð og framsetningu ársreikningsins, þannig að hann sé án verulegra annmarka hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

Við gerð ársreikningsins ber stjórnendum stofnunarinnar að meta hæfi þess til áframhaldandi starfsemi. Stjórnendum ber að semja ársreikning stofnunarinnar á þeirri forsendu að um áframhaldandi starfsemi sé að ræða, nema stjórnendur ætli að leysa stofnunina upp eða hætta rekstri hennar, eða hafi ekki raunhæft val um annað en að hætta starfsemi stofnunarinnar. Stjórnendum stofnunarinnar ber að setja fram viðeigandi skýringar varðandi hæfi hennar til áframhaldandi starfsemi ef við á og hvers vegna stjórnendur beita forsendunni um áframhaldandi starfsemi við gerð og framsetningu ársreikningsins.

Stjórn og endurskoðunarnefnd skulu hafa eftirlit með gerð og framsetningu ársreikningsins.

Áritun óháðs endurskoðanda

Ábyrgð endurskoðenda á endurskoðun ársreikningsins

Markmið okkar er að afla nægjanlegrar vissu um að ársreikningurinn sé án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka og gefa út áritun með álitum okkar. Nægjanleg víska er mikil víska en ekki trygging þess að endurskoðun, sem framkvæmd er í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla, muni ávallt leiða í ljós alla verulega annmarka séu þeir til staðar. Annmarkar geta stafað af sviksemi eða mistökum og eru metnir verulegir ef þeir, einir og sér eða samanlagðir, gætu haft áhrif á fjárhagslegar ákvarðanir notenda sem grundvallaðar eru á ársreikningnum.

Endurskoðun í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla byggir á faglegu mati og faglegri tortryggni. Við framkvæmum einnig eftirfarandi:

Greinum og metum áhættuna af verulegum annmörkum, vegna sviksemi eða mistaka, og skipuleggjum endurskoðunaraðgerðir til að mæta þessari áhættu og öflum endurskoðunargagna sem eru nægjanleg og viðeigandi grunnur fyrir álitum okkar. Áhættan af því að greina ekki verulega annmarka sem stafa af sviksemi er meiri en áhætta af annmörkum vegna mistaka, þar sem sviksemi getur stafað af fölsun, misvísandi framsetningu ársreiknings, að mikilvægum atriðum sé viljandi sleppt, samanteknum ráðum eða að innra eftirlit sé sniðgengið.

Öflum skilnings á innra eftirliti sem er viðeigandi fyrir endurskoðun okkar í þeim tilgangi að hanna endurskoðunaraðgerðir, en ekki til þess að gefa álit á virkni innra eftirlits stofnunarinnar.

Metum hvort val stjórnenda á reikningsskilaaðferðum sé viðeigandi og hvort matsaðferðir þeirra rauhæfar. Einnig skoðum við hvort tengdar skýringar séu við hæfi.

Ályktum um notkun stjórnenda á forsendunni um áframhaldandi starfsemi og metum á grundvelli endurskoðunarinnar hvort verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi stofnunarinnar eða hvort aðstæður séu til staðar sem gætu valdið verulegum efasemdum um rekstrarhæfi hennar. Ef við teljum að veruleg óvíska ríki, ber okkur að vekja sérstaka athygli á viðeigandi skýringum í ársreikningnum um óvissuna og ef þær upplýsingar eru ekki nægjanlegar að okkar mati, víkjum við frá fyrirvaralausum álitum. Niðurstaða okkar byggir á þeim endurskoðunargögnum sem við höfum aflað fram að dagsetningu áritunar okkar. Engu að síður geta atburðir eða aðstæður í framtíðinni leitt til þess að stofnunin verði ekki lengur rekstrarhæf.

Metum framsetningu, gerð og innihald ársreikningsins í heild, að meðtöldum skýringum og hvort hann grundvallast á fyrirliggjandi færslum og atburðum og gefi glögga mynd samanber álitum okkar.

Við upplýsum stjórn og endurskoðunarnefnd meðal annars um áætlað umfang og tímasetningu endurskoðunarinnar og veruleg atriði sem upp geta komið í endurskoðun okkar, þar á meðal verulega annmarka í innra eftirliti ef við á.

Við höfum lýst því yfir við stjórn og endurskoðunarnefnd að við uppfyllum nauðsynleg siðferðis- og óhæðisskilyrði og við munum láta þeim í té allar upplýsingar um hugsanleg tengsl og önnur atriði sem gætu haft áhrif á óhæði okkar og trúnað.

Við höfum lagt mat á hvaða atriði, af þeim atriðum sem við höfum upplýst stjórn og endurskoðunarnefnd um, höfðu mesta þýðingu á yfirstandandi ári og eru það lykilaatriði endurskoðunarinnar. Við lýsum þessum lykilaatriðum í áritun okkar nema lög og reglur leyfi ekki að upplýst sé opinberlega um tiltekin atriði eða í algjörum undantekningartilfellum þegar mat okkar er að neikvæðar afleiðingar af birtingu slíkra upplýsinga vegi þyngra en ávinningur almennings af birtingu upplýsinganna.

Áritun óháðs endurskoðanda

Önnur atriði samkvæmt ákvæðum laga og reglna

Kosning endurskoðanda

Við vorum fyrst tilnefnd sem endurskoðendur stofnunarinnar af ríkisendurskoðun sbr. 7. gr. laga nr. 46/2016 um ríkisendurskoðanda og endurskoðun ríkisreikninga í desember 2018. Tilnefning okkar var samþykkt í janúar 2019 og hefur verið staðfest árlega síðan þá. Við höfum því verið endurskoðendur stofnunarinnar samfellt í þrjú ár.

Reykjavík, 25. mars 2021.

PricewaterhouseCoopers ehf.

Arna G. Tryggvadóttir
löggiltur endurskoðandi

Rekstrarreikningur 2020

Allar fjárhæðir eru í þúsundum króna

		2020	2019
	<i>Skýr.</i>		
Vaxtatekjur			
Vaxtatekjur af kröfum á lánastofnanir.....		4.298	67.825
Vaxtatekjur og verðbætur af útlánum.....		1.323.371	1.104.619
		1.327.669	1.172.444
Vaxtagjöld			
Vaxtagjöld og verðbætur af lántökum.....		805.686	662.883
Önnur vaxtagjöld.....		126	108
		805.812	662.991
Hreinar vaxtatekjur		521.857	509.454
Rekstrartekjur			
Framlag ríkissjóðs skv. fjárlögum.....	6	385.300	417.000
Gengismunur.....	7	(811)	(1.978)
Aðrar rekstrartekjur.....	8	258.519	230.464
		643.008	645.486
Hreinar rekstrartekjur		1.164.865	1.154.940
Rekstrargjöld			
Veitt framlög til atvinnuráðgjafa.....		209.600	210.700
Veittir aðrir styrkir.....		164.933	107.736
Laun og launatengd gjöld.....	3,4	375.108	367.566
Annar rekstrarkostnaður.....		132.716	183.820
Rekstur fullnustueigna.....	12	32.314	1.694
Afskriftir varanlegra rekstrarfjármuna.....	15	13.973	5.750
Framlög í afskriftarr. útlána o.fl.....	2,13	298.032	182.258
		1.226.676	1.059.525
Hagnaður (tap) ársins		(61.811)	95.415

Efnahagsreikningur 31. desember 2020

Allar fjárhæðir eru í þúsundum króna

		31.12.2020	31.12.2019
	<i>Skýr</i>		
Eignir			
Bankainnstæður.....	9	1.165.407	474.679
Útlán til viðskiptavina.....	10	16.834.885	13.850.098
Fullnustueignir.....	11	270.010	441.010
Veltuhlutabréf.....	14	353.283	585.845
Hlutdeildarfélög.....	14	699.594	682.252
Viðskiptakröfur.....		124.489	26.599
Varanlegir rekstrarfjármunir.....	15	837.284	414.975
		<hr/>	<hr/>
Eignir samtals		20.284.952	16.475.459
		<hr/>	<hr/>
Skuldir og eigið fé			
Lántökur og skuldabréfaútgáfur.....	17	16.788.799	13.014.318
Óráðstöfuð framlög.....		241.587	119.710
Aðrar skuldir.....		100.281	125.336
		<hr/>	<hr/>
Skuldir samtals		17.130.667	13.259.364
		<hr/>	<hr/>
Eigið fé			
Eigið fé.....	2,18	3.154.284	3.216.095
		<hr/>	<hr/>
Skuldir og eigið fé samtals		20.284.952	16.475.459
		<hr/>	<hr/>

Sjóðstreymi 2020

Allar fjárhæðir eru í þúsundum króna

	2020	2019
Handbært fé frá rekstri		
Hagnaður (tap) ársins.....	(61.811)	95.415
Rekstrarliðir sem hafa ekki áhrif á handbært fé:		
Framlög í afskriftarr. útlána og matsbreyting hlutabréfa.....	280.935	173.600
Afskriftir rekstrarfjármuna.....	13.973	5.750
Hagnaður af sölu fullnustueigna.....	(3.371)	0
Vextir, verðbætur og gengismunur.....	138.914	152.397
	<u>368.640</u>	<u>427.163</u>
Handbært fé frá rekstri		
Fjárfestingarhreyfingar		
Afborganir útlána.....	558.397	857.958
Veitt lán.....	(3.369.115)	(2.684.662)
Innleystar eignir.....	273.920	(38.380)
Hlutabréf.....	215.366	(16.940)
Varanlegir rekstrarfjármunir.....	(436.281)	(341.323)
Viðskiptakröfur.....	(97.889)	3.114
	<u>(2.855.602)</u>	<u>(2.220.233)</u>
Fjárfestingarhreyfingar		
Fjármögnunarhreyfingar		
Afborganir af lántökum.....	(2.213.885)	(1.268.229)
Nýjar lántökur.....	5.294.752	2.450.000
Aðrar skuldir og óráðstöfuð framlög.....	96.823	(16.492)
	<u>3.177.690</u>	<u>1.165.280</u>
Fjármögnunarhreyfingar		
Hækkun (lækkun) á handbæru fé	690.727	(627.791)
Handbært fé í ársbyrjun	474.679	1.102.471
Handbært fé í lok árs.....	<u>1.165.407</u>	<u>474.679</u>

Skýringar

1. Upplýsingar um stofnunina

Byggðastofnun er lánastofnun, kt. 450679-0389 og er megin starfsemi stofnunarinnar fólgin í útlánum og öðrum fjárhagslegum stuðningi auk þess að fylgjast með þróun byggðar á Íslandi. Lögheimili stofnunarinnar er að Sauðármýri 2, 550 Sauðárkróki.

2. Reikningsskilaaðferðir

Grundvöllur reikningsskilanna

Ársreikningurinn er gerður í samræmi við lög um ársreikninga og reglur um reikningsskil lánastofnana. Ársreikningurinn byggir á kostnaðarverðsreikningsskilum og er gerður eftir sömu reikningsskilaaðferðum og árið áður. Ársreikningurinn er í íslenskum krónum og allar fjárhæðir eru sýndar í þúsundum króna, nema þar sem annað er tilgreint.

Matsaðferðir

Stjórnendur þurfa að meta og taka sértækar ákvarðanir er varða mikilvæga liði ársreikningsins sem vegna eðlis síns eru háðir mati hverju sinni. Matsaðferðir stjórnenda styðjast við góða reikningsskilavenju. Raunveruleg verðmæti þeirra liða sem þannig eru metnir, geta við sölu eða aðra ráðstöfun, reynst önnur en niðurstaða samkvæmt matinu.

Verðtryggðar eignir og skuldir og eignir og skuldir í erlendum gjaldmiðlum

Áfallinn gengismunur og verðbætur á höfuðstól eigna og skulda eru færðar í ársreikningnum. Verðtryggðar eignir og skuldir eru færðar miðað við vísitölur sem tóku gildi 1. janúar 2021. Útlán og lántökur í erlendum gjaldmiðlum eru umreiknaðar í íslenskar krónur á síðasta skráða miðgengi Seðlabanka Íslands í lok desember 2020. Innistæður á gjaldeyrisreikningum í íslenskum bönkum eru umreiknaðar í íslenskar krónur á síðasta skráða kaupgengi viðkomandi viðskiptabanka. Gengismunur sem myndast er færður í rekstrarreikning og efnahagsreikning. Seðlabanki Íslands hætti birtingu kaup- og sölugengis þann 1. apríl 2020 og eftir það hefur Byggðastofnun miðað við miðgengi Seðlabanka Íslands í stað sölugengis.

Miðgengi Seðlabanka Íslands í lok ársins:	31.12.2020	31.12.2019
USD	127,21	121,10
DKK	20,98	18,18
JPY	1,23	1,12
EUR	156,10	135,83
Kaupgengi Arion banka í lok ársins:		
USD	127,17	120,62
JPY	1,23	1,11
EUR	155,55	135,42
Kaupgengi Landsbankans í lok ársins:		
EUR	155,64	135,39

Skýringar

Kaupgengi Íslandsbanka í lok ársins:

USD	127,27	120,53
JPY	1,23	1,11
EUR	155,58	135,35

Vísitölur í upphafi árs:

	<u>1.1.2021</u>	<u>1.1.2020</u>
Vísitala neysliverðs til verðtryggingar	489,1	472,8

Varanlegir rekstrarfjármunir

Varanlegir rekstrarfjármunir eru færðir til eignar á kostnaðarverði að frádregnum afskriftum. Endurbætur eru eignfærðar ef líklegt er að þær skili stofnuninni framtíðarhagnaði og hægt er að meta kostnaðinn á áreiðanlegan hátt. Allur viðhaldskostnaður er gjaldfærður í rekstrarreikning þegar til hans er stofnað. Afskriftir eru miðaðar við áætlaðan nýtingartíma einstakra varanlegra rekstrarfjármuna og reiknaðar sem fastur árlegur hundruðshluti af stofnverði, að frádregnu áætluðu hrakvirði, miðað við eignarhaldstíma á árinu.

Afskriftarreikningur útlána

Afskriftarreikningur útlána er myndaður til að mæta þeirri áhættu sem fylgir útlánastarfsemi, en hér er ekki um endanlega afskrift að ræða. Framlög í afskriftarreikning útlána eru færð til gjalda í rekstrarreikningi að frádregnum endurgreiðslum vegna áður afskrifaðra lána.

Eignarhlutir í félögum

Hlutdeildarfélög, eru félög sem stofnunin á að jafnaði 20-50% eignarhlut í. Eignarhlutir stofnunarinnar í hlutdeildarfélögum eru í upphafi færðir á kostnaðarverði og eftir upphaflega færslu samkvæmt stöðu eiginfjár viðkomandi félags út frá nýjustu upplýsingum frá þeim félögum. Eignarhlutir í öðrum félögum eru færðir á kostnaðarverði að frádreginni virðisrýrnun. Sé eignarhluti undir 20% en Byggðastofnun með aðila í stjórn félagsins þá er eignarhlutur færður miðað við stöðu eiginfjár út frá nýjustu upplýsingum frá þeim félögum þó þau séu flokkuð á meðal veltufjárbréfa. Matsbreytingar eru færðar yfir rekstrarreikning og efnahagsreikning.

Fullnustueignir

Fullnustueignir eru færðar á áætluðu söluverði. Matsbreytingar eru færðar yfir rekstrarreikning og efnahagsreikning.

Útlán

Útlán stofnunarinnar eru útlán til viðskiptavina. Þau eru upphaflega metin á gangvirði, sem er lánsfjárhæðin, auk alls kostnaðar vegna viðskiptanna. Útlán eru síðan metin á afskrifuðu kostnaðarverði. Öll viðskipti stofnunarinnar vegna fjárfestinga hennar eru skráð á viðskiptadegi sem telst sá dagur sem stofnunin hefur skuldbundið sig til viðskiptanna. Áfallnir vextir og verðbætur eru taldir með í bókfærðu virði lána. Vaxtatekjur af lánnum og kröfum eru skráðar undir liðnum „Vaxtatekjur“ í rekstrarreikningi og gengismunur undir liðnum „Gengismunur“. Niðurfærsla er byggð á mati á tapsáhættu gagnvart einstökum útlánnum. Útlán sem eru endanlega töpuð eru færð út úr bókum stofnunarinnar.

Skýringar

Viðskiptakröfur

Viðskiptakröfur eru færðar samkvæmt upphaflegu viðskiptaverði að teknu tilliti til gengisbreytinga og að frádreginni niðurfærslu sem gerð er til að mæta þeim kröfum sem kunna að tapast. Niðurfærslan er byggð á mati á tapsáhættu gagnvart hverjum skuldunaut. Kröfur sem eru endanlega tapaðar eru færðar út úr bókum stofnunarinnar.

Handbært fé

Til handbærs fjár í efnahagsreikningi og við gerð sjóðstreymis teljast bankainnstæður.

Tekjur

Tekjur eru færðar þegar verulegar líkur eru á að fjárhagslegur ávinningur þeirra renni til stofnunarinnar og þegar hægt er að meta þær með áreiðanlegum hætti.

Vaxtatekjur eru færðar í rekstrarreikning þegar þær falla til.

Arðstekjur eru færðar þegar réttur stofnunarinnar til innheimtu liggur fyrir.

Leigutekjur af útleigu fullnustueigna eru færðar samkvæmt línulegri aðferð á leigutímanum.

3. Laun og launatengd gjöld

	2020	2019
Laun	291.656	288.517
Lífeyrissjóðsframlög	52.351	51.552
Tryggingagjald	21.108	21.758
Breyting á áunnu orlofi	3.940	208
Önnur launatengd gjöld	6.052	5.531
Laun og launatengd gjöld alls	375.108	367.566

Að meðaltali störfuðu 28 starfsmenn hjá stofnuninni á tímabilinu m.v. heilsársstörf. Þann 31. desember 2020 voru 25 starfsmenn á launaskrá hjá stofnuninni og heilsdagsstöðugildi voru 25.

4. Þóknanir til stjórnar, endurskoðunarnefndar og forstjóra

Laun til stjórnar Bygðastofnunar, endurskoðunarnefndar og forstjóra greinast þannig:

	2020	2019
Magnús Björn Jónsson, stjórnarformaður frá 12.04.2019	3.283	2.243
Illugi Gunnarsson, stjórnarformaður til 12.04.2019	0	892
Einar E. Einarsson, varaformaður stjórnar til 05.02.2019	0	192
Fjóla B. Jónsdóttir, form. endurskoðunarn. til 17.05.2019	0	205
Gunnar Þ. Sigbjörnsson, stjórnarmaður frá 25.4.18 til 30.8.19 ...	0	1.036
Gunnar Þorgeirsson, stjórnarmaður	1.627	1.554
Halldóra K. Hauksdóttir, varaformaður stjórnar frá 12.04.2019 ..	1.627	1.111
Heiðbrá Ólafsdóttir frá 11.08.2020	712	0
Karl Björnsson, stjórnarmaður	1.627	1.554
Kristbjörg H. Kristbergsdóttir, endurskoðunarn. frá 22.05.20	299	0

Skýringar

María Hjálmarsdóttir, stjórnarmaður frá 25.04.2018	1.627	1.554
Ólafur V. Sigurbergsson, endurskoðunarnefnd til 22.05.2020	190	466
Ragna Hjartardóttir form. endurskoðunarn. frá 17.05.2019	567	339
Sigríður Jóhannesdóttir, stjórn og endurskoðunarnefnd	2.115	1.942
Unnar Hermannsson, stjórnarmaður frá 16.04-11.08.2020	527	0
Þórey Edda Elísdóttir, (varamaður)	0	129
Aðalsteinn Þorsteinsson, forstjóri	18.624	16.836
Þóknarir til stjórnar, endurskoðunarn. og forstjóra samtals	32.825	30.054

5. Þóknarir endurskoðenda

	2020	2019
Endurskoðun ársreiknings og könnun árshlutauppgjörs	4.553	4.217
Önnur þjónusta endurskoðunartengt	242	0
Önnur sérfræðiþjónusta/innri endurskoðun	3.753	2.282
Þóknarir endurskoðenda samtals	8.548	6.499

6. Framlag ríkissjóðs skv. fjárlögum og annað framlag ríkissjóðs

Framlag skv. fjárlögum	2020	2019
Almennur rekstur	175.700	176.300
Tímabundið framlag vegna versnandi stöðu minnkaræktar	0	30.000
Atvinnuráðgjafar á landsbyggðinni	209.600	210.700
Framlag ríkissjóðs skv. fjárlögum	385.300	417.000

Framlög ríkissjóðs sem fara í gegnum efnahagsreikning

	2020	2019
Framlag ríkissjóðs v. Brothættra byggða	212.000	109.000
Framlag ríkissjóðs v. sértækra verk. sóknaráætlunarsvæða	192.500	145.000
Framlag ríkissjóðs v. hruns í ferðapjónustu	150.000	0
Framlag ríkissjóðs v. félagsþjónustu og barnaverndar	30.000	0
Framlag ríkissjóðs v. Byggðarannsóknasjóðs	7.000	6.230
Annað framlag ríkissjóðs samtals	591.500	260.230

Veittir styrkir af framlagi ríkissjóðs sem fara í gegnum efnahagsreikning.

	2020	2019
Styrkur v. Byggðarannsóknasjóðs	11.200	6.120
Styrkir v. sértækra verkefna sóknaráætlunarsvæða	142.950	141.150
Styrkir v. hruns í ferðapjónustu	120.000	0
Styrkir v. félagsþjónustu og barnaverndar	15.869	0
Veittir styrkir alls	290.019	147.270

Óúthlutaðir styrkir vegna annars framlags ríkissjóðs eru færðir á efnahagsreikning.

Skýringar

Kostnaður Byggðastofnunar vegna verkefnisins „Brothættar byggðir“ nam 181.820 þúsund krónum á árinu og er færður í rekstrarreikning. Tekjur námu 181.820 þúsund krónum og eru færðar meðal annarra rekstrartekna.

7. Gengismunur

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
Gengismunur af útlánnum	282.188	75.898
Gengismunur af gjaldeyrisreikningum og kröfum	93.943	30.518
Gengismunur af lántökum	(376.942)	(108.394)
	<u>(811)</u>	<u>(1.978)</u>

8. Aðrar rekstrartekjur

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
Endurgreiddur kostnaður vegna Brothættra byggða	181.820	126.245
Endurgreiddur ýmiss útlagður kostnaður	57.495	79.249
Arður af hlutabréfum	9.212	16.391
Söluhagnaður fullnustueigna	3.371	0
Tekjur vegna rekstrarfjármuna	1.961	1.513
Innheimtutekjur	1.778	1.658
Annað	2.883	5.408
	<u>258.519</u>	<u>230.464</u>

9. Bankainnstæður

	<u>31.12.2020</u>	<u>31.12.2019</u>
Bankainnstæður í íslenskum krónum	1.131.407	267.444
Bankainnstæður í erlendri mynt	34.000	207.235
Bankainnstæður samtals	<u>1.165.407</u>	<u>474.679</u>

10. Útlán til viðskiptavina

	<u>31.12.2020</u>	<u>31.12.2019</u>
Sundurliðun eftir myntum		
Útlán í íslenskum krónum	15.357.309	12.489.677
Útlán í erlendum myntum	2.850.428	2.643.456
Afskriftarreikningur útlána	(1.372.851)	(1.283.035)
	<u>16.834.885</u>	<u>13.850.098</u>
Sundurliðað eftir lántakendum:		
Bæjar- og sveitarfélög	0,05%	0,00%
Einstaklingar	29,32%	31,14%

Skýringar

Sundurliðað eftir atvinnugreinum:

Þjónustustarfsemi	37,97%	36,69%
Sjávarútvegur	11,21%	13,09%
Iðnaður	7,35%	6,63%
Landbúnaður	14,11%	12,46%
Fjármálastofnanir	0,00%	0,00%
	<u>100%</u>	<u>100%</u>

Útlán með áföllnum vöxtum greinast þannig eftir eftirstöðvatíma:

	31.12.2020	31.12.2019
Gjaldkræfar kröfur	98.674	113.946
Allt að 3 mánuðum	214.606	188.958
Yfir 3 mán. og allt að 1 ári	1.042.285	856.245
Yfir 1 ár og allt að 5 árum	4.897.133	3.990.553
Yfir 5 ár	10.582.187	8.700.396
	<u>16.834.885</u>	<u>13.850.098</u>

11. Fullnustueignir

	31.12.2020	31.12.2019
Fasteignir	270.010	441.010
Skip	0	0
	<u>270.010</u>	<u>441.010</u>

	F. mat	Stærð m²
Eyrarvegur 8, Þórshöfn	4.250	212,5
Grænigarður, Ísafirði	79.087	1.366,7
Sólvellir 23, Breiðdalsvík	92.144	2.081,6
Strandarvegur 29-33, 29R, Seyðisfirði	13.500	601,0
Strandgata 37, Tálknafirði	13.810	456,1
Valgerðarstaðir 4, Fljótshéraði	148.350	5.148,3
	<u>351.141</u>	<u>9.866,2</u>

Fullnustueignir eru bókfærðar í ársreikningi á 270.010 þúsund krónur.

	2020	2019
Fjöldi fullnustueigna í eigu Byggðastofnunar í ársbyrjun	11	10
Fullnustueignir innleystar til fullnustu krafna á árinu	2	3
Fullnustueignir seldar á árinu	7	2
Fullnustueignir í eigu Byggðastofnunar í lok tímabilsins	<u>6</u>	<u>11</u>

12. Rekstur fullnustueigna

	2020	2019
Leigutekjur	24.095	30.240
Rekstrarkostnaður	56.408	31.934
	<u>(32.314)</u>	<u>(1.694)</u>

Skýringar

13. Afskriftarreikningur

Hreyfingar í þúsundum króna:

Í gegnum framlög í afskriftarreikning skv. rekstrarreikningi fara framlög í afskriftarreikning útlána og viðskiptakrafna auk matsbreytingar hlutfjár og fullnustueigna. Afskriftarreikningur útlána skiptist í sérstakan afskriftarreikning og almennan afskriftarreikning. Undir sérstakan afskriftarreikning útlána falla lántakar með vanskil umfram 3 mánuði auk lántakenda sem metnir eru með verulega tapshættu. Afskriftarreikningur útlána sundurliðast þannig:

	Sérstakur afskr.reikn.	Almennur afskr.reikn.	Samtals
Afskriftarreikningur útlána 2020			
Staðan 1. janúar	411.754	871.281	1.283.035
Framlög á árinu	(25.612)	271.099	245.487
Endanlega töpuð útlán	(155.671)	0	(155.671)
Staða 31. desember	230.471	1.142.380	1.372.851
Afskriftarreikn, útlána í hlutfalli af útlánum ...	1,27%	6,27%	7,54%

	Sérstakur afskr.reikn.	Almennur afskr.reikn.	Samtals
Afskriftarreikningur útlána 2019			
Staðan 1. janúar	368.721	773.124	1.141.845
Framlög á árinu	66.631	98.157	164.788
Endanlega töpuð útlán	(23.597)	0	(23.597)
Staða 31. desember	411.754	871.281	1.283.035
Afskriftarreikn, útlána í hlutfalli af útlánum ...	2,72%	5,76%	8,48%

	2020	2019
Framlag á árinu	245.487	164.788
Framlag vegna viðskiptakrafna	1.350	0
Endurmat fullnustueigna	51.341	54.685
Matsverðsbreyting á hlutum í hlutdeildarfélagum	2.900	(23.076)
Matsverðsbreyting á veltufjárbréfum	(3.045)	(14.139)
Framlög í afskriftarreikning skv. rekstrarreikningi	298.032	182.258

Skýringar

14. Hlutafjäreign

Í lok ársins átti Byggðastofnun eftirtalin hlutabréf sem greinast þannig eftir nafnverði og eignarhluta:

Hlutdeildarfélag, eignarhlutur > 20%	Eignarhluti	Nafnverð
Ámundakinn ehf., Blönduós	23,24%	53.437
Dýralíf ehf., Egilsstaðir	33,81%	4.000
Eignarhaldsfélag Suðurlands hf., Selfoss	40,00%	109.142
Fasteignafélagið Hvammur ehf., Búðardalur	24,85%	16.919
Fasteignafélagið Kirkjuból ehf., Stöðvarfjörður	30,00%	7.124
Fjallalamb hf., Kópasker	21,26%	27.344
Fjárfestingafélagið Vör hf., Neskaupstaður	40,00%	49.757
Hvetjandi hf. eignarhaldsfélag, Ísafjörður	40,16%	100.448
Molta ehf., Akureyri	30,00%	50.000
Nes listamiðstöð ehf., Skagaströnd	35,71%	5.000
Raflagnir Austurlands ehf., Stöðvarfjörður	22,37%	3.600
Ullarvinnsla Frú Láru ehf., Seyðisfjörður	29,76%	2.500
Útgerðarfélagið Skúli ehf., Drangsnæs	30,01%	24.274
Þörungaverksmiðjan hf., Reykhólar	27,67%	7.919
Hlutdeildarfélag, samtals nafnverð		461.465
Veltufjárbréf, eignarhlutur ≤ 20%	Eignarhluti	Nafnverð
Ásgarður hf. eignarhaldsfélag, Egilsstaðir	13,78%	15.000
Borg, saumastofa ehf., Húnaþing vestra	19,82%	170
Eignarhaldsfélag Suðurnesja hf., Reykjanesbær	19,03%	96.840
Fánasmiðjan ehf., Ísafjörður	9,95%	4.167
Fiskvinnslan Drangur ehf., Drangsnæs	4,08%	1.000
Grand hótél Mývatn ehf., Mývatn	7,22%	10.000
Hótél Flúðir ehf., Flúðir	4,77%	1.194
Hótél Varmahlíð ehf., Varmahlíð	13,04%	3.000
P/F Smyril-line, Færeyjar (1.868 þús. DKK)	1,67%	39.199
Samkaup hf., Reykjanesbær	3,07%	10.801
Snorri Þorfinnsson ehf., Hofsóss	19,89%	12.000
Tröllasteinn ehf., Laugar	19,72%	7.000
Yrkjar ehf., Eyja- og Miklaholtshreppur	6,21%	1.800
Veltufjárbréf, samtals nafnverð		202.171
Hlutafjäreign, samtals nafnverð		663.636

Hlutabréf í hlutdeildarfélagum eru bókfærð í ársreikningi á 699.594 þúsund krónur og veltufjárbréf eru bókfærð á 353.283 þúsund krónur. Verðmæti hlutabréfa sem hefur verið aflað í tengslum við fjárhagslega endurskipulagningu nema 396.202 þúsundir króna.

Skýringar

15. Varanlegir rekstrarfjármunir

Varanlegir rekstrarfjármunir greinast þannig:

	Fasteignir	Bifreiðar	Húsgögn, innr. og tæki	Samtals
Stofnverð 1/1	413.114	19.889	0	433.003
Afskrifað alls 1/1	(6.237)	(11.790)	0	(18.027)
Bókfært verð 1/1	406.876	8.099	0	414.975
Viðbót á árinu	415.692	0	20.590	436.281
Afskrifað á árinu	(8.453)	(3.118)	(2.402)	(13.973)
Bókfært verð 31/12	814.115	4.981	18.187	837.284
Stofnverð alls 31/12	828.805	19.889	20.590	869.284
Afskrifað alls 31/12	(14.690)	(14.908)	(2.402)	(32.000)
Bókfært verð 31/12	814.115	4.981	18.187	837.284
Afskriftarhlutföll	2%	20%	20%	

Fasteignir stofnunarinnar eru metnar með eftirgreindum hætti. Til samanburðar er bókfært verð eignanna.

	Fasteignamat	Brunabótamat	Bókfært verð
Háahlíð 4, Sauðárkróki	53.700	81.200	9.888
Sauðarmýri 2, Sauðárkróki	140.100	585.050	804.227
	193.800	666.250	814.115

16. Eignir og skuldir tengdar erlendum gjaldmiðlum og verðtryggingu

Erlent:	31.12.2020	31.12.2019
Eignir í erlendum gjaldmiðlum	2.572.410	2.539.883
Skuldir í erlendum gjaldmiðlum	2.717.005	2.548.361
Nettó staða erlendra eigna og skulda	(144.595)	(8.478)
Verðtryggt:		
Verðtryggðar eignir	10.878.759	9.838.762
Verðtryggðar skuldir	10.588.974	10.465.957
Nettó staða verðtryggðra eigna og skulda	289.785	(627.195)

Tekið hefur verið tillit til niðurfærslu eigna.

Skýringar

Erlendar eignir og skuldir skiptast þannig eftir gjaldmiðlum:

31.12.2020	USD	JPY	EUR	Samtals
Útlán	435.370	376.162	1.726.878	2.538.410
Handbært fé	30.579	171	3.250	34.000
Eignir samtals	465.949	376.333	1.730.128	2.572.410
Lántökur	557.751	427.267	1.731.988	2.717.005
Nettó staða	<u>(91.801)</u>	<u>(50.934)</u>	<u>(1.860)</u>	<u>(144.595)</u>
31.12.2019	USD	JPY	EUR	Samtals
Útlán	458.624	458.120	1.415.904	2.332.648
Handbært fé	150.866	56.374	(5)	207.235
Eignir samtals	609.489	514.494	1.415.899	2.539.883
Lántökur	640.305	567.810	1.340.246	2.548.361
Nettó staða	<u>(30.816)</u>	<u>(53.315)</u>	<u>75.653</u>	<u>(8.478)</u>

Tekið hefur verið tillit til niðurfærslu eigna.

17. Lántökur og skuldabréfaútgáfur

Sundurliðun eftir tegund	31.12.2020	31.12.2019
Verðtryggðar lántökur og skuldabréfaútgáfur	10.588.974	10.465.957
Óverðtryggðar lántökur	3.482.820	0
Erlendar lántökur og lántökur í erl. myntum	2.717.005	2.548.361
	<u>16.788.799</u>	<u>13.014.318</u>

Lántökur sundurliðast þannig eftir eftirstöðvatíma:

	31.12.2020	31.12.2019
Gjaldkræft	0	0
Allt að 3 mánuðum	568.049	273.857
Yfir 3 mán. og allt að 1 ári	1.343.053	1.266.015
Yfir 1 ár og allt að 5 árum	6.336.956	5.116.874
Yfir 5 ár	8.540.741	6.357.573
	<u>16.788.799</u>	<u>13.014.318</u>

Skýringar

Lántökur skiptast þannig eftir mynt:

	Greiðslu- skilmálar	Loka- gjaldddagi	Vaxtakjör	31.12.2020	31.12.2019
ISK	Jafnar gr.	2030-2035	0,5-5,0% verðtr.	10.588.974	10.465.957
ISK óvtr	Jafnar gr.	2035	2,7-3,75% óvtr.	3.482.820	0
USD ..	Jafnar afb.	2025	Libor +1,5%	557.751	640.305
JPY ...	Jafnar gr.	2030	1,00%	427.267	567.810
EUR ..	Jafnar afb.	2021-2025	Euribor +0,2-1,35%	832.931	1.340.246
EUR ..	Kúlulán	2025	0,60%	570.431	0
EUR ..	Jafnar gr.	2030	0,70%	328.626	0
				16.788.799	13.014.318

18. Eigið fé

Samkvæmt 84. gr. laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki skal eiginfjárgrunnur í heild nema að lágmarki 8% af áhættugrunni, en í árslok var eiginfjárlutfall stofnunarinnar 19,12%. Fjármálaeftirliti Seðlabanka Íslands (FME) hefur ákveðið í samræmi við heimildir sínar, samkvæmt 1. og 2. mgr. 86. gr. d laga um fjármálafyrirtæki, sveiflujöfnunarauka fyrir stofnunina auk verndunarauka skv. 86 gr. e sömu laga. Samanlögð krafa um eiginfjárauka er 2,50%. Skv. ákvörðun FME skal Byggðastofnun viðhalda 2,5% verndunarauka frá og með 19. mars 2020. Samanlögð eiginfjárkrafa verður því frá þeim tíma 10,50%

Frá og með 1. janúar 2020 gildir á Íslandi ákvæði 501. gr. reglugerðar (ESB) nr. 575/2013, sem kveður á um svonefndan afslátt vegna áhættuskuldbindinga lítilla og meðalstórra fyrirtækja (e. SME factor), sbr. 3. mgr. 92. gr. reglugerðar nr. 233/2017. Án afsláttarins hefði eiginfjárlutfallið verið 16,98%

	15.5.2019	1.2.2020	19.3.2020
Lögbundin krafa um eiginfjárlutfall	8,00%	8,00%	8,00%
Sveiflujöfnunarauki	1,75%	2,00%	0,00%
Verndunarauki	2,50%	2,50%	2,50%
Samantölð krafa um eiginfjárauka	<u>4,25%</u>	<u>4,50%</u>	<u>2,50%</u>
Samantölð eiginfjárkrafa	<u>12,25%</u>	<u>12,50%</u>	<u>10,50%</u>

Eigið fé og eiginfjárlutfall samkvæmt eiginfjárákvæðum laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki

	31.12.2020	31.12.2019
Staða eigin fjárs í upphafi árs	3.216.095	3.120.680
Hagnaður (tap) tímabilsins	(61.811)	95.415
Eigið fé í lok tímabils	<u>3.154.284</u>	<u>3.216.095</u>
Gangvirðisbreyting fjáreigna og fjárskulda	(11.134)	(11.734)
Eiginfjárgrunnur í lok tímabils	<u>3.143.151</u>	<u>3.204.361</u>
Útlánaáhætta	14.125.230	14.331.108
Markaðsáhætta	190.179	302.361
Rekstraráhætta	<u>2.127.639</u>	<u>2.009.515</u>
Áhættugrunnur	<u>16.443.049</u>	<u>16.642.984</u>

Skýringar

Eiginfjárlutfall	19,12%	19,25%
------------------------	--------	--------

19. Ábyrgðir og skuldbindingar

Byggðastofnun var ekki í neinum ábyrgðum gagnvart þriðja aðila þann 31. desember 2020. Í lok árs voru 66 lánsloforð að fjárhæð 2.762 milljónir króna óafgreidd. Samkvæmt reglum Byggðastofnun falla lánsloforð niður 12 mánuðum frá því þau eru samþykkt.

20. Önnur mál

Stjórn Byggðastofnunar, lykilstjórnendur og hlutdeildarfélag eru skilgreind sem tengdir aðilar auk náinna fjölskyldumeðlima framangreindra og lögaðila undir yfirráðum þeirra. Engin óvenjuleg viðskipti áttu sér stað við tengda aðila á árinu. Engar ábyrgðir hafa verið veittar tengdum aðilum vegna viðskiptaskulda eða viðskiptakrafna.

Útlán til tengdra aðila þann 31. desember 2020 voru 330.731 þús.kr. og vanskil voru 436 þús.kr.

Laun stjórnar, endurskoðunarnefndar og forstjóra er getið í skýringu 4.

21. Áhrif COVID-19 á rekstur og efnahag Byggðastofnunar

Áhrif COVID-19 á rekstur Byggðastofnunar hafa að mestu komið fram í fjölda beiðna um frestun afborgna á lánum viðskiptavina hennar. Stofnunin var þátttakandi í samkomulagi viðskiptabanka, lánastofnana og lífeyrissjóða um tímabundna greiðslufresti á lánum fyrirtækja vegna heimsfaraldurs COVID-19 og gildi það til 30. september 2020. Það fól í sér að greiðslufrestir vegna áhrifa COVID-19 yrðu veittir til áramóta að hámarki. Stofnunin hefur þó gengið mun lengra í skilmálabreytingum en efni samkomulagsins kveður á um.

Á árinu 2020 voru skráðar 160 beiðnir um greiðslufresti vegna áhrifa COVID-19 en þær voru 96 fyrstu 6 mánuði ársins. Kemur langmestur fjöldi þeirra frá aðilum í ferðaþjónustu og öðrum þjónustuaðilum. Ljóst er að áhrifin eru enn að koma fram og munu áfram hafa áhrif á sjóðstreymi stofnunarinnar. Stjórnvöld og Seðlabankinn hafa komið fram með fjölmargar aðgerðir til að vinna gegn neikvæðum efnahagslegum áhrifum faraldursins en mikil óvissa er enn um þróun faraldursins og hvenær verður endanlega hægt að létta af öllum takmörkunum sem til komnar eru vegna hans.